

Deu anys, Al Tall

Al Tall fa deu anys. Els primers mesos de 1975 es va organitzar el grup i a l'acabament de l'any gravaven el primer elapé. Ara, el dia 21 presenten un nou, i doble, disc a Alacant. És hora de fer-ne balanç

Hem quedat en un petit poble de l'Horta Sud, on viuen, per xerrar d'ells un poc. Vicent Torrent i Miquel Gil, a Al Tall des de sempre, parlen, a ca seua, més relaxats, malgrat indicar-los que convé dir-ne de grosses, perquè deu anys en són deu. I això és una fita. Alcàsser és Horta

Vicent SANCHIS

de València, però encara és petit. Miracle. Deu anys de cançó, en aquest país, també ho són. Mentre parlem, de nit, València ens gira l'esquena, com de costum. I, també, el Mediterrani, qui ho havia de dir.

Al Tall s'europèitza... Sí. Del 15 al 30 de novembre hem actuat per Occitània, en unes sis o set ciutats. Teníem programa-

da una actuació a Còrsega, però el canvi de govern autònom en aquest país ens ho ha impedit. També hem passat a la Vall d'Aosta, en unes jornades en les quals el primer dia actuàvem nosaltres, el segon, Alan Stivell, i el tercer, Martina i Rosana de Pèira, d'Occitània.

¿Com etiqueteu la vostra música? Nosaltres

parlem de música popular del Mediterrani, procedent del País Valencià, clar. Estem connectats amb distints grups en la mateixa ona. Sobretot amb l'Associació Mont-Joia, d'Occitània, que organitza els Encontres de la Mar, en què ara hem actuat. En aquest país, per exemple, aquest tipus de música funciona. No és un feno-

Vicent Torrent: Teoritzar sobre un «estàndard» que ha de reeixir

men supercomercial, però té un públic de base.

¿Música mediterrània? Sí, hi ha un *substrat* comú, en el qual treballem conjuntament. Si la música popular ha de tenir una eixida, cal que arribi a un *estàndard*, ha de crear uns circuits i buscar solucions globals, en zones amb un *substrat* comú.

¿Què us separa d'altres moviments semblants, com ara la música celta? S'han organitzat molt seriosament. Fa anys que funcionen iniciatives concretes, com ara el festival d'Ortigueira, molt vàlides. El nivell d'intercanvis ha estat constant. I ja tenen un *estàndard* sonor creat, que funciona igual a Galícia, a Irlanda o a Bretanya. Això és més fàcil en la zona celta, perquè la música és més homogènia. Ací el treball és molt més difícil.

Damunt, en aquest país compteu amb la incansable ajuda dels mitjans de comunicació. Contra ells no tenim massa coses, directament. És més culpa de la situació socio-cultural del país. Ací no hi ha sensibilitat cap a les propostes noves. Els professionals dels mitjans traguen tot el que els arriba pels canals «normals». Les cases discogràfiques —a nivell estatal— produeixen poc. Quasi tot es compra de fora, o es copia. Si la música no és de consum, no entra. La mateixa societat no es creu aquesta història; musicalment, no ens reconeixem.

Si demà tiràssem un disc, necessitariem una multinacional que apostàs per aquesta ona —com s'ha apostat per la celta, la sud-americana o la salsa—. Tants artistes, tants grups, tants discos..., llançament i duros pel mig. Així eixiríem en les emissores i creixeria el nivell d'audició, d'estimació.

/ Francesc i Ciscar

Manolo Miralles, principal adaptador i arranjador de les cançons

Les cases discogràfiques catalanes... Ací no hi ha hagut mai inversions. En un moment determinat, les cases de discos s'hi van jugar una pesseteta, perquè podien guanyar-ne una altra. I, damunt, el País Valencià és un dels llocs de l'estat on més fàcilment es balla la música del moment. Encara estem per estrenar. ¿La cançó? La cançó han estat quatre festes de carrer en quatre pobles en un moment clau. No ha estat una cosa seriosa, sinó més bé para-folklòrica.

Deu anys. Set discos. Parlem-ne. El primer, *Cançó popular del País Valencià*, va ser llançar-se per veure què passava. Encara no ens havíem definit per un tipus de so. Va ser una empenta d'Edigsa, en el moment de la pesseteta. Calia traure el disc ja. Vam aprofitar coses de l'equip València-Folk,

completarem el repertori i el vam llançar.

Deixeu que rode la roda va ser bastant distint. La gent es bevia allò com l'aigua. Sentia i pensava com nosaltres. Fèiem so tradicional, però amb un tractament distint i amb lletra del moment. Havíem descobert les nostres possibilitats.

Posa vi, posa vi. Va quallar un intent d'anar editant el nostre cançoner tradicional. Sense proposar-nos-ho massa, això marca la gresca al carrer, la festa amb Al Tall. Aquests sons abans només servien per a fer ballar, damunt un escenari, disfressats amb castanyetes, quatre mòmies, i el personal mirant i aplaudint. Vam saltar dels locals tancants al carrer picat.

I, enmig, la mort d'Enric Ortega. La mort d'Enric suposà una forta crisi. A nivell humà signifi-

cava molt, li dèiem la gasolina d'Al Tall. Cohesionava el grup. Tirava il·lusió, marxa, projectes. En l'escenari era una veu important, i un animador de puta mare.

Almansa és una definició forta d'una cançó nacionalista, cívica. Ja ho indicàvem al disc, com que a les escoles no ensenyen la nostra història, per allí tiràrem. Això ens ha marcat molt tots aquests anys. Em pense que és el nostre disc més interessant, a certs nivells.

Quan vam fer *Cançons de la nostra Mediterrània* ja dúiem algun anyet amb la història del Mediterrani. Era un disc lògic, «desregionalitzador» del so tradicional, encara que Maria del Mar Bonet és de casa. ¿Heu tingut amb ella algunes pegues? Sí, conflictes, bé, per motius... ¿De caràcter? ... Ics.

Crec que entre els cantants us passeu la via malparlant els uns dels altres. Nosaltres no estem parlant malament de ningú, ¿eh?! (Riem). És qüestió d'opcions distintes. La cançó és una cosa molt passatgera i el funcionament ràpid provoca confusió... i competència, real. Cada u va a la d'ell.

Després, *Som de la Petitrumpeli* va ser el segon elapè monogràfic. L'hem dedicat a un públic molt concret, i és el més retardat en la distribució. *Tocs i Vares* és una nova passa. Ens ha acostat a molta gent de fora. És una música amb menys referències directes al país, amb sons més desfolkloritzats, propis. Hem trencat compactes sonors... És un poc menys localista. A nivell de Madrid, de Castella... aquest estiu hem desvirgat Castella, sí, sí, l'hem desvirgada... no et rigues... ha funcionat molt bé.

¿I ara? Pensem conti-

nuar per la mateixa línia, però d'una manera menys densa. Amb aportacions més funcionals. Potser amb música més lleugera. La filosofia de *Tocs i Vares* dona lloc a una música més universal i més consumible. El pròxim disc serà més directe, més assimilable.

Universalitat, consum, propulsats des de Barcelona? Barcelona no és el que hauria de ser. Els productes catalans han d'eixir fora amb segell estatal. A

Enric Ortega era la gasolina d'Al Tall; ens cohesionava.

més, respecte a la nostra ona, a Catalunya s'ha sacralitzat la dada folklòrica. Massa música coral... la sardana institucionalitzada. Això ha creat una forta barrera per a recuperar un so per al consum. Al Principat, no sé si és una barbaritat, no hi ha música popular. No hi ha un *puto* grup que la faça. Potser ara...

¿La Dharma? És una cosa que s'ha fet. Però, a nivell de desenvolupament sonor, té poca importància. La Dharma agarra un element aïllat, el clava enmig d'una peça i desenvolupa un so que no hi té res a veure. En aquest sentit, l'aportació és mínima...

¿El roc us mata? La situació és fudada... Això que la música tradicional s'ha perdut... Hi ha cultures que han tirat avant les seues alternatives sonores,

i funcionen. El roc és important, ha marcat una cultura... però tot això és aprofitable i dirigible. Ací ho tenim més difícil. Però a tots els nivells. Preguntho a un escriptor en llengua catalana...

cats, hi ha una alternativa clara. No els podem forçar. Les institucions ni s'han plantejat una mínima política en el tema. En moltes ocasions no tenen ni puta idea, no saben per on van. Haurien de di-

Miquel Gil: «Cal una aportació més funcional, més lleugera»

/ Francesc i Ciscar

La modernor no us vol ni mirar... Bé. També hi ha hagut, n'hi ha, moltes utopies i miopies. *Pep Laguarda*... Del Pep Laguarda, per exemple... Els Països Catalans —com Itàlia— han de marcar una *riproposta*. Ací no hi ha un mercat fet —com a Grècia—. Cal fer una música nova, i antiga, i això és difícil.

¿I les institucions? El tema és complicat. Ni a nivell de músics, de sindi-

rigir els esforços perquè la gent omplís les sales, per les bones. No ens cal una política d'asil. Es podria col·laborar amb discoteques, emissores... reduir determinats impostos...

I ara deu anys... Ens ha semblat interessant fer-ne balanç públic. Per això editem un disc doble, amb algunes cançons que han sonat poc en directe, que la gent havia, inclús, oblidat. El presentarem a Alacant, després anirem a Barcelo-

na, dues setmanes, el mateix temps a València, a alguns caps de comarca, Mallorca, Perpinyà, Madrid...

El balanç dels deu anys ha estat molt satisfactori. A part la incidència social, que voldriem major, i que voldriem eixir fora més —hem hagut d'eixir, perquè, si no, ja no menjariem d'açò—... A part això, han estat deu anys de puta mare, inimaginables en el 75.

Volem fer una música més directa, més assimilable.

En algun moment, hem pensat deixar-ho córrer, tot, sobretot per motius de peles, però Al Tall segueix. Anem sobre una corda fluixa, no sé sap mai, no hi ha una visió de futur, sòlida, anem fent.

Van passant els hiverns, els estius, obrim nous camins, a nivell musical, personal. Si arribem a una «normalització sonora», si saltem els límits «del projecte autonòmic», continuarem... Respecte a la situació més general de la cançó, això no depèn de nosaltres. Se'ns escapa. No podríem dir si eixiran més o menys grups pel mateix camí. Aquesta incidència ha de venir determinada per uns factors que no podem controlar. De moment, almenys, tenim 10 anys, que ja no ens lleva ningú.